

מבוא לתולדות הקולנוע א'  
Introduction to Film History A  
סמסטר א' תשפ"ד – גרסה ערוכה  
ימי שני 16-18  
2 ש"ס

**שם המרצה:** ד"ר שמוליק דובדבני  
**דואר אלקטרוני:** [duvdeva@tauex.tau.ac.il](mailto:duvdeva@tauex.tau.ac.il)  
**שעות קבלה:** בתיאום מראש באמצעות דוא"ל

הקורס יסקור כרונולוגית נקודות ציון מכריעות בהתפתחות ההיסטורית והאסתטית של אמנות הקולנוע, למין הסרטים הראשונים שצולמו והוקרנו בשלהי המאה ה-19 ועד המעבר אל הקולנוע המדבר בשלהי שנות ה-20 של המאה הקודמת.

הקורס ילווה בהקרנת קטעים מהסרטים הרלוונטיים, ובמהלכו נתעכב על הקשרים המסועפים שבין היסטוריה, אידיאולוגיה ואסתטיקה כפי שהם באים לכדי ביטוי בזרמים הקולנועיים הנדונים.

The course provides a comprehensive study of major periods, styles, genres and films starting with the early silent films and culminating with the advent of sound. Among the issues discussed: Thomas Edison, the Lumiere Brothers, George Melies, D.W. Griffith, Chaplin and the silent comedy, the birth of Hollywood, German expressionism and Soviet montage.

The course is accompanied by screenings of relevant film excerpts (but not full length films).

**חובות הסטודנטים:**

- נוכחות והשתתפות פעילה בשיעורים
- קריאת מאמרי החובה (סרוקים ומופיעים באתר הקורס)
- עמידה בבחינה מסכמת (אמריקאית) – 100% מהציון

שימו לב: ציונים נפרדים לתולדות א' ותולדות ב'

## נושאי הקורס

### שיעור מספר 1: "פרה-היסטוריה" של הקולנוע – ניסיונות ראשונים באשליית התנועה וחלוצי הקולנוע: האחים לומייר ו'ורז' מלייס

קריאת חובה:

Gunning Tom, "The Cinema of Attraction(s): Early Film, Its Spectator and the Avant-Garde". In: Thomas Elsaesser and Adam Barker (eds.) *Early Cinema: Space Frame Narrative*. London: BFI Publishing, 1990. pp. 56-62.

צפייה: סרטים קצרים של האחים לומייר, מסע אל הירח (ז'ורז' מלייס, 1902)

### שיעור מספר 2: הולדת הקולנוע האמריקאי

צפייה: חיי כבאי אמריקאי (אדווין ס. פורטר, 1903), שוד הרכבת הגדול (אדווין ס. פורטר, 1903)

### שיעור מספר 3: הולדת הקולנוע האמריקאי – ד.וו. גריפית'

קריאת חובה:

Regester Charlene, "The Architects of *the Birth of a Nation*: Thomas Dixon, Jr. and David Wark Griffith", Melvyn Stokes and Paul McEwan (eds.), *In the Shadow of the Birth of a Nation: Racism, Reception and Resistance*. Cham, Switzerland: Pelgrave Macmillan, 2023. Pp. 17-33

צפייה: קטעים מתוך הולדת אומה (ד.וו. גריפית', 1915), אי סובלנות (ד.וו. גריפית', 1916)

### שיעור מספר 4: צ'פלין, קיטון, לויד והקומדיה האילמת

צפייה: קטעים מתוך הבהלה לזהב (צ'רלס צ'פלין, 1925), שרלוק ג'וניור (באסטר קיטון, 1924)

### שיעור מספר 5: הקולנוע הווימארי והאקספרסיוניזם גרמני

קריאת חובה:

Elsaesser Thomas, 1996, Germany: The Weimar Years. In: Geoffrey Nowell-Smith (ed.), *the Oxford History of World Cinema*. New-York and Oxford: Oxford University Press. pp. 136-151.

צפייה: הקבינט של דוקטור קאליגרי (רוברט וינה, 1920)

### שיעור מספר 6: אקספרסיוניזם גרמני – מורנאו

קריאת חובה:

Kracauer Sigfried, [1947] 2004, *From Caligary to Hitler*. Princeton and Oxford: Princeton University Press. Pp. 61-76.

צפייה: קטעים מתוך הצחוק האחרון (ו.פ. מורנאו, 1924), נוספרטו (ו.פ. מורנאו, 1922)

### **שיעור מספר 7: אקספרסיוניזם גרמני – מטרופוליס**

צפייה: קטעים מתוך מטרופוליס (פריץ לאנג, 1926)

### **שיעור מספר 8: קולנוע סובייטי – אייזנשטיין**

קריאת חובה:

Eisenstein Sergei, [1929] 2009, *Dialectic Approach to Film Form*. In: Braudy and Cohen (eds.), *Film Theory and Criticism*. New-York and Oxford: Oxford University Press. Pp. 24-40.

צפייה: קטעים מתוך אוניית הקרב פוטיומקין (סרגיי אייזנשטיין, 1925), אוקטובר (סרגיי אייזנשטיין, 1927)

### **שיעור מספר 9: קולנוע סובייטי – ורטוב ופודובקין**

קריאת חובה: ורטוב – מניפסטים. סרטים 3, אפריל 87. עמ' 35-46.

צפייה: קטעים מתוך האיש עם מצלמת הקולנוע (דזיגה ורטוב, 1929), אם (וסוולוד פודובקין, 1926)

### **שיעור מספר 10: פריחתו של הקולנוע האוונגרדי**

צפייה: כלב אנדלוסי (לואיס בונואל וסלבדור דאלי, Entr'acte, 1929), (רנה קלר, 1924),  
קטע מתוך הפאסיון של ז'אן ד'ארק (קרל תיאודור דרייר, 1928)

### **שיעור מספר 11: במאיות בקולנוע האילם**

צפייה: סרטים קצרים של אליס גי (Guy, Suspense) (לויס וובר, 1913)

### **ביבליוגרפיה נוספת (רשות):**

גבלר, ניל, אימפריה משל עצמם – כיצד המציאו היהודים את הוליווד. תל-אביב: עם עובד, 1993.

מסט ג'רלד 2003, קיצור תולדות הקולנוע (תרגום: יורם שדה; עריכה מדעית: משה צימרמן). רמת-אביב, תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה. 2 כר'.

Brownlow Kevin 1968, *The Parade's Gone By*. New-York: Knopf.

Cook David A. 1990, *A History of Narrative Film*. New-York: Norton.

Eisner Lotte 1969, *The Haunted Screen*. Berkley: University of California Press.

Sobchack Thomas and Vivian C. Sobchack 1997, *An Introduction to Film*. Harlow: Longman.

Thompson Kristin and David Bordwell 1994, *Film History: An Introduction*. New-York: Hill-McGraw.